

NOTES DIALECTOLÒGIQUES AL VOLTANT D'ALGUNS TOPÒNIMS DEL CAMP DE MORVEDRE.

Joaquim MARTÍ MESTRE
Universitat de València

Encara que disciplines independents, amb uns objectius propis, és ben coneguda la relació entre la toponímia, l'onomàstica en general, i la dialectologia¹. Es comprèn aquesta connexió si tenim en compte que l'objectiu de la toponímia és la recopilació i l'estudi dels noms propis de lloc, els quals en el moment de la seua creació, eren noms comuns, característica que, de fet, encara perdura en molts casos en l'actualitat, de manera que sovint aporten valuosa informació dialectal, tant actual com pretèrita.

a) D'una banda, poden ser creacions peculiars d'un determinat dialecte de la llengua parlada en l'actualitat, o bé mots d'aquesta llengua que en èpoques passades conegueren una major extensió, però que més tard n'anaren quedant restringits a un dialecte o dialectes.

b) D'altra banda, els topònims, com succeeix també, de fet, amb el lèxic comú, poden tenir el seu origen en una llengua distinta, bé siga una llengua anterior parlada en aquell territori, o bé tractar-se d'un manlleu d'un idioma actual amb el qual hi haja algun tipus de relació cultural o d'altra mena. A efectes de la seua classificació, és convenient distingir si el topònim s'ha creat com a tal en una llengua precedent, encara que després s'haja vist modificat formalment pels estrats lingüístics successius, o si, centrant-nos ja en les llengües romàniques, la seua fixació toponímica és només romànica, encara que el mot siga originàriament d'una llengua distinta, d'on la nostra l'hauria pres, incorporant-lo, com a nom comú, al seu cabal lèxic. Des d'un punt de vista estricte, només en el primer cas es pot parlar amb propietat de toponímia no romànica².

¹ Vegeu J. Veny (*Introducció a la dialectologia catalana*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1986, ps. 165-175).

² En aquest sentit, són significatives les següents paraules d'E. Moreu-Rey, sobre la toponímia cèltica: "No podem inserir dintre la toponímia "cèltica" noms de lloc produïts durant l'època romana o durant l'Edat Mitjana partint d'apellatius l'origen dels quals era celta, però que havien

Tant en un cas com en l'altre els topònims ens aporten una rica informació sobre la constitució i configuració dels dialectes, facilitant l'aproximació als diversos estrats i influències que històricament han contribuït a conformar el patrimoni dialectal de les llengües. Així, l'interès de la toponímia és ben destacable, no únicament per a la dialectologia, sinó també per a la lingüística històrica, ja que pot conservar de manera fossilitzada mots i fenòmens lingüístics ja desapareguts de la llengua actual, o almenys d'un determinat dialecte d'aquesta. Això mateix, però, dificulta de vegades la correcta identificació d'aquests noms de lloc, sobretot quan pertanyen a estrats lingüístics arcaics, puix a causa dels canvis fonètics i de la desaparició, i en mots casos desconeguts, de la llengua en la qual van ser creats, han esdevingut opacs per als parlants actuals.

En el cas del dialecte valencià, sobre una base toponímica indiscutiblement catalana, hom ha remarcat la presència destacada en la toponímia d'empremtes àrabs i mossàrabs. Això mateix hem pogut constatar nosaltres en la recerca sobre la toponímia de les baronies de Torres Torres i d'Algar (el Camp de Morvedre), de la qual presentem ara una mostra d'alguns dels topònims que considerem més destacables³. També hi hem pogut apreciar, tant per la presència de petges aragoneses en terres valencianes, des de la mateixa constitució com a regne cristià, com per la proximitat geogràfica de la baronia de Torres Torres a la zona de parla *xurra*, la compareixença d'alguns noms compartits amb l'aragonès, sobretot amb els parlars veïns castellano-aragonesos. Per contra, la influència del castellà, bastant notòria en el lèxic col·loquial actual, en la nostra toponímia, pel seu caràcter conservador, és bastant migrada, i es concentra sobretot, com era esperable, en els topònims de nova creació, fonamentalment noms d'urbanitzacions i de segones residències.

En els topònims que ací presentem d'origen no català, junt amb altres d'origen català, incloem tant les possibles formacions toponímiques anteriors a la reconquesta i repoblació catalana, com els topònims de creació posterior, encara que procedents de noms comuns d'origen no català, entre els quals es poden trobar resultats de trasllats o de bateigs analògics⁴. De vegades, sobretot quan en la llengua actual perviu el mot en qüestió com a nom comú, no presenta massa dificultats, almenys aparents, l'atribució catalana de l'assignació toponímica, però no sempre és fàcil de discernir-ne l'origen.

esdevingut noms comuns llatins o catalans" (*Els nostres noms de lloc*, Moll, Mallorca, 1982, p. 146). Vegeu també les pàgines 127-128 i 131-133.

³ Usem les següents sigles: AMA: Arxiu Municipal d'Algar; APAlgar: Arxiu Parroquial d'Algar; APAlgímia: Arxiu Parroquial d'Algímia; APPV: Arxiu de Protocols del Reial Col·legi Seminari del Corpus Christ (Col·legi del Patriarca) de València; ARV: Arxiu del Regne de València; PF: Protocols d'Andrés Ferrara; PFe: Protocols de Jaume A. Ferris; PG: Protocol de Miquel J. Garcés; PJ: Protocols de Francesc Jordà; PL: Protocols de Matías Lorente; PO: Protocols de Ramon Oliva; PTM: Protocol de Tomàs Martí; DCECH: J. Coromines: *Diccionario Crítico Etimológico Castellano e Hispánico*, Gredos, Madrid, 1980-1986; DECat: J. Coromines: *Diccionario Etimológico i Complementari de la Llengua Catalana*. Curial, Barcelona, 1980-1991; DCVB: Alcover-Moll: *Diccionari Català-Valencià-Balear*, Moll, Palma de Mallorca, 1988

⁴ Cf. E. Moreu-Rey (op. cit., p. 147). Podria ser aquest del nostre *Caramanxel*?

l'Algepsar.

Muntanya i partida del terme de Torres Torres. Hi havia forns per a la fabricació de guix.

1ª documentació : "la mitat de hun garroferal (...) situat en la partida de l'Algepsar " (19-XII-1564) (APPV, PJ, 16426).

Hi ha també un *barranc de l'Algepsar* al terme d'Algímia, on dóna nom a una partida, d'on s'extreia terra d'algeps.

L'arabisme *algeps*, com és sabut, és el nom valencià del guix. El col·lectiu *algepsar* és general en valencià (cf. DECat, IV, p. 748), i és bastant corrent en la toponímia del nostre país. Per exemple, a Nàquera hi ha la *partida dels Algepsars* (E. Lluch Arnal : "Unas notas sobre la toponimia del término de Nàquera", *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, XII, 1944, p. 223), a Agost l'*Algepsar* és una partida d'on s'extrau la pedra d'algeps (D. Iborra, M.R. Jover : "Toponímia d'Agost", *Actes del Catorzè Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica*, II, Alacant, 1991, p. 450), els *Algepsars* són una serra de Petrer (J.L. Roman del Cerro, M. de Epalza : *Toponímia mayor y menor de la provincia de Alicante*, Alacant, 1983, p. 240).

l'Almenà.

És una partida d'horta d'Algar, però a més s'hi coneix com a apel·latiu, referit a una portella gran o torn utilitzada per a desaiguar la sèquia quan va massa plena al riu. Hi són ben conegudes les *almenaes* de l'Arquet i de l'Assut. Al terme d'Alfara hi ha també una *almenà*, que serveix per buidar l'aigua de la sèquia al barranc d'Àrguines.

S'ha de relacionar amb *almenara* 'forat o trinxera per on amollen l'aigua d'una sèquia', conegut en diversos indrets del País Valencià, de vegades en masculí, *almenar*⁵. Per a J. Coromines (DECat, I, p. 214) procedeixen de l'àrab *mānhar* 'canal', 'llit d'un corrent', i del nom d'unitat *mānhāra*. En canvi, F. Corriente prefereix derivar *almenara* de *manhala* 'dipòsit d'aigua', suposant que millor que canals, les *almenaes* haguessen estat en principi dipòsits d'aigua ("Nuevas apostillas de lexicografía hispanoárabe", *Sharq Al-Andalus*, I, 1985, p. 10; C. Barceló : "Precisiones sobre algunos arabismos en valenciano y otros nuevos", *Miscel·lània Sanchis Guarner*, I, València, 1984, p. 25).

En el cas que ens ocupa no creem que *almenà* siga una evolució del masculí *almenar*, per dues raons fonamentals : pel diferent gènere i per la pèrdua de la -r final, la qual no es produeix en aquest parlar (amb l'única excepció dels infinitius seguits de pronom feble, i no sempre : "tornà-lo", "dutxà-me", etc.). I, a més, cal considerar que aquesta -r no reapareix en el plural en posició intervocàlica (*almenaes*), fet inusual en els parlars que eliminen la -r final⁶. Pensem més aviat en un origen a partir

⁵ *Els Almenars*, boquera de Paterna (E. Casanova : "Aproximació a una toponímia d'aigües en català al País Valencià", *Aigua i Poblament Musulmà*, Benissa, 1988, p. 120).

⁶ J. Coromines (DECat) explica els topònims *toll de l'Armenà*, a Carcaixent, i l'*Almenà*, a Castelló de la Ribera, per una pèrdua de la -r final (d'*Almenar*), que, segons diu, es produeix ocasionalment en aquell parlar. Efectivament, a Carcaixent l'*Armenà* és una comporta en ruïnes que regulava el corrent d'un dels braços del barranc de Barxeta, utilitzat antigament pel molí de l'Empedrat com a força motriu (V. Oroval : "Onomàstica de Carcaixent", *Desè Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica*, València, 1986, p. 182), i hi ha també una *partida de l'Armenà*; però, tanmateix, ni aquest parlar ni el de Castelló de la Ribera, no perden mai la -r final, ni tan sols en

d'*almenara*, d'on es creà la forma reduïda *almenà*, (plural: *almenaes*), per elisió de la *-r-* intervocàlica, consonant que no aportava res a la correcta comprensió del mot. És coneguda la tendència del valencià col·loquial a elidir la [r] interior de mot, consonant feble, en contextos favorables, fonamentalment entre vocals obertes (cf. *encà* 'encara', *a mateix* 'ara mateix', *Mae de Déu* 'Mare de Déu', *paixen* 'pareixen'), aconseguint d'aquesta forma una notable simplificació articuladòria⁷. Entre la gent major de la zona encara es coneix el substantiu *almenara*, on designa una mena de portella o partidor de fusta que es col·locava a les regadores de l'horta per a regularitzar el reg. Però ara les portelles són de ciment, i hom ja no les anomena *almenara*, sinó *partidor*⁸.

els Ascavons.

Petita partida d'horta d'Algar, situada junt al riu, vora la bassa depuradora. Es tracta d'una variant d'*alcavó* 'mina o galeria subterrània per on van les aigües'. Així ho confirma la documentació: "una anegada y media oliveral a *los Alcabones*, linda (...) la sèquia" (APAlgar, Padró 1821, 232r).

Mot procedent de l'àrab hispànic *qabá* 'volta, cúpula', bàsicament valencià. Dóna nom a diversos topònims distribuïts per tot el país (cf. DECat, I: 162; E. Casanova, op. cit., p. 119). Destaquem la variant fonètica d'Algar [ask-], no recollida pels nostres diccionaris, i que potser s'explica per encreuament amb algun altre mot, com *excavar* (pronunciat [askabár]), pel caràcter subterrani de l'*alcavó*, fet "excavant" la terra⁹.

Camí de l'Assagador [asayaór], [aseyaór].

El mot *assagador* (o *assegador*) 'camí tradicional del bestiar' és molt usual en la toponímia del País Valencià, i també a la zona contigua de parla castellano-aragonesa¹⁰. Es troba als quatre pobles estudiats, on designa la ruta que seguia

els infinitius seguits de pronom feble. Per tant, l'explicació hi deu ser la mateixa que hem assajat per al nostre *Almenà*.

⁷ La propensió del valencià a elidir la [r] en determinats contextos enllaça amb la tendència d'aquest dialecte a elidir altres consonants febles en contextos vocàlics favorables. Així, la [g] intervocàlica s'elideix fonamentalment en contacte amb una vocal posterior velaritzada (exemples: *aül·la* 'agulla', *juar* 'jugar'), la [b] bàsicament en contacte amb vocal posterior labialitzada (exemples: *uidar* 'buidar', *moïment* 'moviment'), i la [d] darrere de [a], afavorida pel grau d'obertura d'aquesta vocal, fenomen que afecta en major extensió, però no exclusivament, el grup *-ada* (< -ATA). Potser també contribuï a la reducció del nostre *almenà* una atracció analògica de la terminació tan usual en valencià *-à* / *-aes* (< -ATA). Sobre la tendència del valencià a elidir aquestes consonants, vegeu D. Recasens (*Fonètica descriptiva del català*, IEC, Barcelona, 1991, ps. 200-201, 231-232, 246-247, 326).

⁸ Aquest fet corrobora la recessió del mot en valencià, de la qual ja parlava J. Coromines (DECat).

⁹ En altres indrets hi ha canvi a *ancavó*, a Gorga i a Balones (cf. DECat), i a Algar mateix documentem al segle passat *arcabones*: "una hanegada de oliveras a *los Arcabones*" (AMA, Padró 1844, 90v, 127r), canvis de la [l] a altres sonants, i, per tant, de més lògica explicació fonètica (cf. D. Recasens, op. cit., ps. 312-314).

¹⁰ S'utilitza a les comarques de l'Alt Millars i de l'Alt Palància, amb el sentit de 'camino para el ganado trashumante', i també es coneix com a topònim, a Assuévar es troba la partida del *Azagador* (N. Nebot: "Germanismos y arabismos en el habla castellano-aragonesa del Alto Mijares y del Alto Palancia", *Archivo de Filología Aragonesa*, 1983, ps. 83-84; *Toponimia del Alto Mijares y del Alto Palancia*, 1991, p. 332); també al Racó d'Ademús (J. E. Gargallo:

anualment el bestiar provinent d'Aragó quan, durant els mesos d'hivern (de principis de desembre a principis de maig) passava a les terres valencianes¹¹.

Documentació: "hun jornal y mig de pollancos de garroferes en la partida de Balbona [Vallbona], a la part de la balseta (...), que confronta ab camí de Yelto (...) y ab açagador " (7-VII-1573) (APPV, PJ, 16435), "in partita dicta de la Font de la Murta (...), pro ut confrontatum cum itinere dicto *lo Assagador* " (17-II-1572) (APPV, PJ, 16434). Antigament donava nom també a una partida del terme de Torres Torres: "hun garroferal (...) situat en la *partida de l'Açagador de la balceta de Balbona*, terme de dita vila (...), que confronta (...) ab açagador " (3-II-1576) (APPV, PJ, 16440)¹².

No està prou clara l'etimologia d'aquest mot. Així, J. Coromines en un primer moment (DCECH) pensa en un derivat de l'àrab *sâqa* 'rereguarda', però més tard dubta d'aquest ètim, i suggereix que es tracte d'un mot d'herència mossàrab (del llatí SECUTORIUM 'seguidor'), modificat per l'àrab dels moriscos (DECat, VII, p. 585).

Partida dels Cabeçols (i del Cabeçol).

La documentem entre els segles XVI i XVIII a Torres Torres. Es trobava entre les partides dels Racons i dels Molins.

Documentació: "una fanecada de terra (...) en la *partida dels Cabeçols*, afronta (...) ab cèquia Major" (20-XI-1559) (APPV, PJ, 16419). També hi havia un "camí dels *Cabeçols*" (11-I-1591) (APPV, PJ, 16445). Sovint en singular: "en la partida vulgarment dita del *Cabeçol* (...), segons confronta (...) ab cèquia Major" (22-IV-1555) (APPV, PJ, 24703).

El mot *cabeçol* 'pujolel', diminutiu de *cabeç*, és propi del valencià, i es troba també en la toponímia de diversos llocs (cf. E. Casanova: "Toponímia oronímica i repartició semàntica", *Actes del Catorzè Col.loqui General de la Societat d'Onomàstica*, Alacant, 1991, p. 572; L. V. Alcaide, V. Ferrer: "Sobre la toponímia de Puçol", *Desè Col.loqui General de la Societat d'Onomàstica*, València, 1986, p. 21). Segons J. Coromines (DECat, II, p. 511), *cabeç* (*cabeço*) en l'ús toponímic, on és sobretot valencià, és una supervivència de la toponímia mossàrab.

Partida del Camí del Ràfol, cèquia del Ràfol, camí del Ràfol.

Els documentem al segle XVI a Torres Torres: "hun tros de terra campa en lo secà de la *partida del Camí del Ràfol* (...), que confronta amb lo dit *camí del Ràfol* y ab la *cèquia del Ràfol* " (gener 1591) (APPV, PJ, 15941).

El mot *ràfol*, procedent de l'àrab *rahl* 'masia', es conserva fossilitzat en la toponímia¹³, sobretot del País Valencià, encara que no exclusivament (cf. DECat, VII, ps. 32-35).

Una encrucijada lingüística entre Aragó, Valencia y Castilla, tesi doctoral, Universitat de Barcelona, Barcelona, 1987, p. 812).

11 J. Coromines (DECat, VII, p. 584) el considera mot propi sobretot del País Valencià, "si bé també usat en algun punt de Ribagorça, i potser d'Aragó i Andalusia".

12 Encara que J. Coromines (DECat, VII, p. 584) diu que és un mot sense documentació antiga i no en dóna testimoni fins mitjan segle XIX en el diccionari d'Escrig, i el DCVB encara el documenta més tard, nosaltres el trobem ja des del segle XVI.

13 Cf. *Ràfol d'Almúnia* (la Marina Alta), *Ràfol de Salem* (la Vall d'Albaida), *Ràfol Blanc* (el Comtat), *el Ràfol* (el Berguedà) o *Ràfels* (el Matarranya). Vegeu DECat (VII, ps. 32-35),

També documentem a Torres Torres i Alfara al segle XVI una partida del Rafal (i Rahal): "alios duos arbores garroferarum situs et positos in partita vulgo dicta del *Rahal*" (14-X-1563) (APPV, PJ, 16413), "hun garroferal en lo *Camí del Rafal*" (28-II-1565) (APPV, PJ, 16425), "altre garroferal y vinya (...) en la partida darrere Alfara, dita *del Rahal*" (13-VIII-1586) (APPV, PJ, 16448). En aquest cas procedent, segons J. Coromines, de l'àrab vulgar *rahál*, amb desplaçament d'accent. Segons el DCVB (IX, p. 92), és un mot arcaic, que es conserva fossilitzat en la toponímia valenciana i baleàrica. En canvi, J. Coromines (DECat) no el creu totalment antiquat a les Illes, on és usat com a apel·latiu per alguns escriptors.

el Cano, el Cano de la Murta (Algímia).

El *Cano de la Murta* era una conducció subterrània de l'aigua de la font de la Murta, que permetia conduir-la per davall de la carretera. L'altre *cano*, que dona nom a una partida del terme, encara existeix: és una canonada subterrània a través de la qual l'aigua de la sèquia Subalterna creua el barranc del Teixidor i la carretera.

El mot *cano* 'conducció subterrània a manera de tunclet per on passa una sèquia o braç de sèquia' està molt estès en la zona central de País Valencià. Mot probablement d'origen mossàrab, d'un romànic primitiu *CANNUM (DECat, II, ps. 475-476; M. Sanchis Guarner: *Introducció a la història lingüística de València*, IAM, València, 1949, ps. 118-119).

Carrer de (del) Caramanchel.

Nom antic, i encara popular¹⁴, del carrer d'Algar que ara s'anomena oficialment de José María Sánchez Sancho. Aquest nom el trobem documentat des de finals del segle XVIII: "calle del Caramanchel" (2-VIII-1796) (ARV, PO, 3889). Antigament era també el nom d'una partida d'horta, que devia estar situada en els horts immediats a aquest carrer: "media hanegada tierra que suele regarse al *Caramanchel*, linda con el camino" (APAlgar, Padró 1818, 94r). *Caramanchel* és també una partida de Barraques (Alt Palància) (N. Nebot, 1991, op. cit., p. 69).

Hi trobem la base pre-indoeuropea *car-* 'pedra', que ha deixat nombrosos descendents en la toponímia del món romànic¹⁵. Segurament es relaciona amb el topònim *Carabanchel*, que dona nom a un lloc veí de Madrid. R. Menéndez Pidal (*Orígenes del español*, Espasa-Calpe, Madrid, 1968, ps. 91-92) hi veu el radical *carau-* 'pedra', present també en altres topònims com *Carabanzo* (Astúries), *Caravantes* (Sòria) i *Carabaña* (Madrid), probablement d'origen il·liri, portat a la Península pel poble ambro-ligur, molt afí als il·liris.

DCVB (IX, p. 95) i J. Coromines (*Estudis de toponímia catalana*, Barcino, Barcelona, 1965-1970, II, p. 119).

¹⁴ També es pot sentir, sobretot entre els joves, [karabantéi], segurament per influència del conegut poblat madrileny *Carabanchel*. Amb tot, la documentació mostra que la forma originària és amb /m/, l'única que documentem.

¹⁵ Pel que fa al català, vegeu J. Coromines (DECat, VI, ps. 926-935; op. cit., 1965-1970, ps. 207-215), A. Galmés de Fuentes (*Toponímia de Alicante*, Universitat d'Alacant, Alacant, 1990, ps. 27-33) i E. Moreu-Rey (op. cit., p. 153).

Casals del Rector, casals del Poble, clotxa del Casal del Botiguer.

Tots tres topònims es troben en la partida del Rodeno d'Algímia de la Baronia, on el mot *casal* designa un munt de pedres. S'aplica especialment a les pedres de rodeno, d'on s'extreia llosa per a la construcció de voreres o per a altres usos. Un grup de *casals* forma un *casalar*. J. Coromines (DECat, II, p. 605) va recollir l'any 1961 a Algímia *casal* 'carreu o bloc de pedra', que considera derivat de *casa* (< llatí CASA). No queda prou aclarit, però, com *casal*, considerat un derivat de *casa*, pot aplicar-se a un claper o massa de pedres en la muntanya. Potser a partir de l'accepció de 'casa arruïnada', 'solar' ?¹⁶

No obstant això, encara que sense un fonament segur, i a falta de dades documentals, no deixa de recordar-nos la base pre-indoeuropea *car-*, *cara-* 'pedra', que tants descendents ha deixat en l'oronímia de la Romània occidental, de vegades sota les variants *cal-*, *gar-*, *gal-*, *cl-*, *gl-*¹⁷. Com és sabut, en toponímia és freqüent l'opacitat dels noms de lloc, a causa de la seua evolució i de l'oblit de la llengua originària, la qual cosa pot provocar, com a reacció, amb pretensions clarificadores, la creació per part del parlant de falses agrupacions amb mots coneguts d'aspecte similar; és el que es coneix com etimologia popular¹⁸. Pel que fa al radical pre-romà *car-* 'pedra', A. Galmés de Fuentes (op. cit., ps. 28-31) cita, entre d'altres, els casos de *caragol*¹⁹ i *cavall* (de vegades, castellanitzat en *caballo*)²⁰, procedent d'un antic *carall* 'membre viril', ben freqüents en la toponímia catalana, i que en darrer terme es remuntarien a l'esmentada base pre-indoeuropea *car-*²¹.

el Clotal.

Partida d'horta d'Algímia, situada en Baix Sèquia, en una de les parts més fondes o enclotades de l'horta.

16 Aquesta darrera és una accepció bastant coneguda en català, sobretot en "l'ús comarcal i rústic" (DECat, II, p. 604), compartida amb l'aragonés (J. Pardo Asso: *Nuevo diccionario etimológico aragonés*, Saragossa, 1938, p. 87). També es coneix a Algímia de la Baronia.

17 Vegeu A. Dauzat (*La toponymie française*, Payot, Paris, 1939, ps. 81-102), J. Hubschmid ("Die Stämme *kar(r)- uns *kurr- im Iberoromanischen, Baskischen und Inselkestischen", *Romanica Philology*, XIII, 1959, ps. 31-59), Ch. Rostaing (*Les noms de lieux*, Paris, 1985, ps. 25-29).

18 En aquest sentit són significatives les paraules d'A. Dauzat, precisament a propòsit de la pervivència de les antigues bases pre-indoeuropees en toponímia: "Il importe enfin d'avoir toujours présents à l'esprit les pièges des homonymies et des attractions paronymiques" (op. cit., 1939, p. 81). Sobre l'etimologia popular, amb abundants exemples catalans, vegeu J. Veny (*Mots d'ahir i mots d'avui*, Empúries, Barcelona, ps. 69-95). En l'àmbit toponímic és ben interessant l'anàlisi que fa A. Galmés de Fuentes (1990) dels aspectes de l'etimologia popular en l'oronímia alacantina.

19 A Algar es coneix també el topònim *el Caragol*, una de les muntanyes més altes del terme.

20 El *Monte Caballo* es troba també al terme d'Algar.

21 En el darrer cas es partiria de *caral*, derivat de *cara* 'pedra', amb el sufix *-al*, molt productiu en l'oronímia (cf. *cantal*, *moral*, *penyal*), d'on es passaria a *carall* per etimologia popular, i després a *cavall*. D'una manera similar cabria pensar teòricament en un agrupament de *caral* amb el mot ben conegut *casal*, per una homonimització formal. Encara que ací ens topem amb el problema fonètic, car el canvi *r > s* és rar en català, tret de processos assimilatoris o dissimilatoris (cf. D. Recasens, op. cit., p. 337), que, junt a la manca de dades documentals, fan poc probable aquesta hipòtesi.